

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Dana Kadanik
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Dana.Kadanik@mkm.ee

Teie 14.11.2025 nr

Meie 28.11.2025 nr 2.3-4/25/3735-2

Arvamuse avaldamine eelnõule (töötervishoiu ja tööohutuse seadus)

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspektsioonile (AKI) arvamuse avaldamiseks töötervishoiu ja tööohutuse seaduse (TTOS), Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduse ning maksukorralduse seaduse muutmise seaduse eelnõu. AKI-l on esitatud eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

Eelnõu § 5 punktiga 5 täiendatakse paragrahvi 13 lõigetega 3 ja 4, mis loovad tööandjale võimaluse kontrollida töötaja alkoholi-, narkootilises või toksilises joobes või psühhotroopse aine mõju all olemist.

Töötajate joobe kontrollimise näol on tegemist põhiõiguste riivega, kuna see võimaldab teha järeldusi inimese tervisliku seisundi kohta. Lisaks võib see mõjutada ka inimese eneseteostuse võimalusi, kui seadmega tuvastatud joobe tõttu otsustatakse näiteks inimesega töösuhte lõpetada. Mida intensiivsem on põhiõiguste riive, seda üksikasjalikum peab olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev volitusnorm ning seda täpsemad ka menetlusnormid. Isikuandmete kaitse üldmäärus (IKÜM) art 9 lg 2 p b näeb ette, et eriliiki (sh terviseandmete) isikuandmete töötlemise keeld ei kehti, kui töötlemine on vajalik seoses vastutava töötaja või andmesubjekti tööõigusest ning sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalkaitse valdkonna õigusest tulenevate kohustuste ja erioigustega niivõrd, kuivõrd see on lubatud liidu või liikmesriigi õigusega või liikmesriigi õiguse kohase kollektiivlepinguga, millega **kehtestatakse asjakohased kaitsemeetmed andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks**. Seletuskirjas on öeldud, et eelnõuga tehtavate muudatuste eesmärk on luua sätted, mis võimaldavad tööandjal põhjendatud kahtluse korral kontrollida töötaja joovet ning töödelda selleks vajalikke terviseandmeid, tagades samal ajal töötaja õiguste kaitse. Samas ei näe säte ette ühtegi IKÜM art 9 lg 2 p-s b mainitud kaitsemeetet isiku õiguste osas.

Eelnõu seletuskirjas on öeldud, et tööandja peab kehtestama korra töötaja õiguste kaitseks. Näiteks joobe tuvastamisel peab töötajale tutvustama tema õigusi - õigust vaidlustada kontrolli tulemust, õigust kordustestile, õigust teada toimingute põhjust ja eesmärki, õigust keelduda indikaatorvahendiga kontrollimisest ja millised tagajärjed keeldumisega kaasnevad jne. Seletuskirjal aga ei ole õigust loovat funktsiooni ehk seletuskirjaga ei saa tööandjat kohustada vastavat korda looma ega rakendama. AKI hinnangul võiks õiguste teostamise kord olla reguleeritud seaduse tasandil (näiteks nagu korrakaitse seaduse regulatsioon joobeseisundi kontrolli osas). Juhul, kui seadusandja leiab, et ühtset regulatsiooni seaduse tasandil ei ole võimalik kehtestada ja soovib jätta tööandjale otsustusruumi, tuleb selgesõnaline tööandja kohustus kehtestada kord töötaja õiguste kaitseks siiski seadusesse kirja panna.

Lisaks juhime siinkohal tähelepanu ka sellele, et tööandjale kui isikuandmete vastutavale töötajale kehtivad kõik IKÜM-is sätestatud vastutava töötaja kohustused sõltumata sellest, kas need on

siseriikliku õigusaktiga kehtestatud või mitte, sh ka kõik IKÜM-i art 5 tulenevad andmetöötluse põhimõtted (nt läbipaistvus, õiglus, andmete säilitamise piirang).

Eelnõu seletuskirjas on eksitavalt märgitud, et tööandja võib töökorralduse sisekorra reeglite alusel kehtestada kindla korra, kuidas toimub joobe tuvastamine, mis vahenditega, kuidas positiivset tulemust menetletakse ja kui kaua andmeid säilitatakse. AKI rõhutab, et loetletud reeglite paika panemine ei ole soovituslik, vaid kohustuslik, kui tööandja soovib joovet kontrollida tagades IKÜM-i viidatud põhimõtete järgimise ning seega ei ole seletuskirjas sõna „võib“ kasutamine IKÜM-iga kooskõlas. Palume muuta eelnõu seletuskirja sõnastuse selliselt, et see ei tekitaks vastutaval töötlejal ekslikult muljet, et joobeseisundiga seotud isikuandmete töötlemise korra kehtestamine on vabatahtlik.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Irina Meldjuk
Irina.Meldjuk@aki.ee
627 4108